

TISKOVÁ ZPRÁVA

Manželé Hadravovi dlouhá léta úspěšně spolupracují na poli vědy. Jejich tetralogie Sphaera octava zaujala i světovou odbornou veřejnost

Praha, 27. září 2016 – Sphaera octava. Historický vývoj představ o sféře stálic je vynikající ukázkou mezioborové spolupráce mezi humanitními a přírodními vědami. Autoři Alena a Petr Hadravovi přibližují problematiku historického vývoje představ o hvězdné sféře od středověku po raný novověk. Projekt byl oceněn Cenou předsedy Grantové agentury České republiky.

Klasická filoložka se specializací na středověkou latinu Alena Hadravová a její manžel, astrofyzik Petr Hadrava, spolupracují od roku 1988, kdy se seznámili a pracovali na překladu Keplerova spisu Sen neboli Měsíční astronomie. Už tehdy si uvědomili, že interdisciplinarita je ve vědě velmi potřebná a důležitá. *"Spolupracujeme rádi, naše práce vycházejí z latinských textů, středověkých rukopisů, které vydáváme, překládáme a všestranně interpretujeme,"* říká Alena Hadravová, laureátka Ceny předsedy Grantové agentury ČR.

Jejich společný čtyřsvazkový soubor Sphaera octava byl oceněn odbornou veřejností u nás i ve světě. Název je odvozen z poslední, osmé sféry, která podle tradiční představy obklopovala Zemi a patřila hvězdám. Ty byly na nebe umístěny z vůle bohů v souhvězdích, jejichž velikost, tvar i podobu vysvětlují příběhy z antické mytologie.

Pro českého čtenáře bude jistě zajímavá studie o tzv. přemyslovském glóbu, který byl ve 13. století součástí sbírek českých králů, buď Přemysla Otakara II. nebo jeho syna Václava II. *"Jedná se o první dochovaný glóbus křesťanské Evropy a zároveň o důmyslný přístroj, s jehož pomocí lze přesně stanovit postavení hvězd v daleké minulosti i budoucnosti,"* uvádí Petr Hadrava. *"Glóbus byl zhotoven podle Ptolemaiových návodů na stavbu přístroje a svědčí o dobrých astronomických znalostech antické vědy ve středověku i o umělecké zručnosti tvůrce přístroje,"* upřesňuje Alena Hadravová. Hadravovi se domnívají, že konstrukce glóbu i jeho výtvarná podoba jsou ovlivněny multikulturním prostředím jižní Itálie, navazujícím na antické tradice.

Tetralogie Sphaera octava obsahuje především první české překlady antických textů o souhvězdích, Hyginovu Astronomii, Pseudo-Eratosthenova Zhvězdnění a přetisk staršího překladu Arátových Jevů na nebi. Dílo pokračuje edicí a překladem návazného středověkého pojednání o souhvězdích a je završeno edicí a překladem latinského ptolemaiovského katalogu hvězd, jehož údaje posloužily při exaktním zpracování výsledků měření přemyslovského glóbu. Souvislosti autoři vysvětlují v mnoha komentářích, které svědčí o mimořádných lingvistických, historických, filozofických, teologických a astronomických znalostech. Součástí díla jsou i četné obrazové přílohy.

Autoři patří ke špičkovým odborníkům mezinárodní úrovně, doma i v zahraničí vydali řadu vědeckých prací. Výsledkem grantového projektu jsou i první české překlady Hvězdného posla Galilea Galileiho a Rozpravy s Hvězdným poslem Johanna Keplera, které se věnují prvním astronomickým pozorováním s pomocí dalekohledu a patří mezi stěžejní díla dějin vědy vůbec.

Informace pro editory:

Grantová agentura České republiky (GA ČR) je organizační složkou státu, která jako jediná instituce v naší zemi poskytuje z veřejných prostředků účelovou podporu výhradně na projekty základního výzkumu. V rámci vládou schválených skupin grantových projektů financuje vědecké projekty jak pro erudované vědce a týmy, tak pro mladé a začínající vědecké pracovníky. Cena předsedy GA ČR je každoročně udělována čtyřem mimořádně kvalitním projektům podpořeným Grantovou agenturou.

Kontakt pro média:

Mgr. Klára Pirochová
PR konzultant
Grantová agentura České republiky
klara.pirochova@gacr.cz
732 801 881

Ph.Dr. Alena Hadravová CSc.
Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v.v.i.
hadravova@usd.cas.cz